

DOKTORANTŪROS STUDIJŲ DALYKO SANDAS

Dalyko pavadinimas	Mokslo kryptis (šaka) kodas	Fakultetas	
Mokslo ir mokslinė komunikacija: atviroji prieiga	Komunikacija ir informacija S 008	Komunikacijos	
Studijų būdas	Kreditų skaičius ECTS	Studijų būdas	Kreditų skaičius
paskaitos		konsultacijos	2 ECTS
individualus	5 ECTS	seminarai	

Dalyko anotacija

Kurso tikslas – analizuoti mokslo komunikacijos sistemą, jos kaitą, išmanyti intelektinę nuosavybę mokslo komunikacijoje, atvirąją prieigą ir suvokti jos reikšmę, analizuoti ir vertinti mokslo atvirumo tendencijas ir praktikas; išmanyti ir taikyti kritinius, analitinius, mokslo komunikacijos auditorijų, mokslo komunikacijos tikslų, suinteresuotųjų, mokslo komunikacijos pranešimo vertinimo, mokslinių tyrimų rezultatų pristatymų naudojant įvairius komunikacijos kanalus ir mokslo komunikacijos principus.

Kurso tematika

Mokslo komunikacija: mokslo komunikacija visuomenei (mokslo populiarinimas, angl. *Science Communication* arba *Public Understanding of Science (PUS)*, *Public Engagement with science (PES)*, *Public Awareness of Science (PAS)*, *Scientific Literacy (SL)* ir komunikacija specialistų auditorijai (mokslinė komunikacija, angl. *Scholarly Communication*). Mokslo populiarinimo ir mokslinės komunikacijos sąsajos. Mokslinių žinių kūrimo modelių kaita. Linijinė mokslinė komunikacija. Mokslinė komunikacija tinklu. Informacinė mokslininkų elgsena. Mokslinės komunikacijos pranešimas. Akademinei publikacija. Mokslo duomenų bazės.

Intelektinė nuosavybė mokslo komunikacijoje. Atviroji prieiga mokslinėje komunikacijoje. Atvirosios prieigos moksliniai žurnalai, atvirosios prieigos moksliniai archyvai, saugyklos. Atvirieji moksliniai duomenys. Mokslinių tyrimų pakartojamumo problema (atkuriamumo krizė) (angl. *Crisis of Reproducibility*): Duomenimis grįstas tyrimų pakartojamumas (angl. *Data-driven Replications*). Plagiatas. Dirbtinis intelektas mokslinėse publikacijose. Atvirasis mokslas. Piliečių mokslas.

Mokslo komunikacijos ekosistema: tikslas, komunikatoriai, auditorijos. Mokslo komunikacijos modeliai: deficito, dialogo ir dalyvavimo. Mokslo komunikacijos suiteresuotieji. Mokslo komunikacijos pranešimas. Mokslo komunikacijos ir rizikos komunikacija. Mokslo komunikacija ir socialinių medijų platformos.

Studijų forma

1. Individualios konsultacijos su dalyką kuruojančiais dėstytojais.
2. Individualus mokslinės literatūros studijavimas ir mokslinio referato, skirto atvirosios prieigos išteklių (disertacijos tema) analizei rengimas arba individualus mokslinės literatūros studijavimas ir mokslo arba mokslinio komunikacijos pranešimo (disertacijos tema) rengimas.

Atsiskaitymo forma

1. Mokslinis referatas skirtas atvirosios prieigos išteklių (disertacijos tema) analizei (5000–10 000 spaudos ženklų) ir diskusija žodžiu, plačiau pristatant ir interpretuojant mokslo komunikacijos referate iškeltą problematiką arba
2. Mokslo komunikacijos pranešimo (pasirinktinai: mokslo populiarinimo pranešimas tekstu – 5000–10 000 spaudos ženklų; vaizdu ir/ ar garsu – iki 3 min. (gali būti ir multimedijinis mokslo populiarinimo pranešimas, apimtis nustatoma pagal vyraujančią mediją) arba
3. Mokslinio pranešimo – konferencijos pranešimo (iki 10 min.) rengimas ir pristatymas.

Pagrindinė literatūra

- STONKIENĖ, M., PEČIULIS, Ž., MATKEVIČIENĖ, R. ir kt. (2024). *Mokslo komunikacija: e. išteklius*: VU Prieiga registruotiems VU vartotojams.
- STONKIENĖ, M., ATKOČIŪNIENĖ, Z.O., MATKEVIČIENĖ, R. (2009). *Autorių teisės mokslo komunikacijoje*: monografija, VU: VUL
- PINFIELD, S., WAKELING, S., BAWDEN, D., ROBINSON, L. (2020). *Open access in theory and practice: The theory-practice relationship and openness* (p. 256). Taylor & Francis. <https://library.oopen.org/handle/20.500.12657/39922>
- BOSMAN, J., & KRAMER, B. (2016). Views on innovation-The scholarly communication landscape and changing research workflows. https://chemrxiv.org/articles/presentation/Views_on_innovation_The_scholarly_communication_landscape_and_changing_research_workflows_/3185293
- DAVEY, T. (2017). Converting university knowledge into value: how conceptual frameworks contribute to the understanding of the third mission role of European universities. *International journal of technology transfer and commercialisation*, 15(1), 65–96. <https://www.inderscienceonline.com/doi/abs/10.1504/IJTTC.2017.084637>
- FECHER, B., FRIESIKE, S., HEBING, M., LINEK, S. (2017). A reputation economy: how individual reward considerations trump systemic arguments for open access to data. *Palgrave Communications*, 3(1), 1–10. <https://www.nature.com/articles/palcomms201751>
- GREEN, T. (2019). Is open access affordable? Why current models do not work and why we need internet-era transformation of scholarly communications. *Learned Publishing*, 32(1), 13–25. <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1002/leap.1219>
- HOOK, D., HAHNEL, M., CALVERT, I. (2019). The ascent of open access. *Digital Science*. https://digitalscience.figshare.com/articles/report/The_Ascent_of_Open_Access/7618751/files/14162885.pdf
- LUND, B. D., WANG, T., MANNURU, N. R., NIE, B., SHIMRAY, S., & WANG, Z. (2023). ChatGPT and a new academic reality: Artificial Intelligence-written research papers and the ethics of the large language models in scholarly publishing. *Journal of the Association for Information Science and Technology*, 74(5), 570-581.
- MAY, C. (2020). Academic publishing and open access: Costs, benefits and options for publishing research. *Politics*, 40(1), 120–135. <https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/0263395719858571>
- NIELSEN, M. (2012). *Reinventing Discovery: The New Era of Networked Science*. Princeton, NJ: Princeton University Press.
- REINCKE, C. M., BREDENOORD, A. L., & van Mil, M. H. (2020). From deficit to dialogue in science communication: the dialogue communication model requires additional roles from scientists. *EMBO reports*, 21(9), e51278.
- VOHLAND, K., LAND-ZANDSTRA, A., CECCARONI, L., LEMMENS, R., PERELLÓ, J., PONTI, M., ... & WAGENKNECHT, K. (2021). The science of citizen science (p. 529). Springer Nature.

https://library.oapen.org/bitstream/handle/20.500.12657/46119/1/2021_Book_TheScienceOfCitizenScience.pdf

WEINGART, P., JOUBERT, M., & CONNOWAY, K. (2021). Public engagement with science—Origins, motives and impact in academic literature and science policy. *PloS one*, 16(7), e0254201.

WENAAS, L. (2019). Open Access: A Remedy to the Crisis in Scientific Inquiry? Iš *Social Philosophy of Science for the Social Sciences/* Jaan Valsiner, ed.; Springer Nature Switzerland AG, 2019. ISBN 978-3-030-33099-6 (eBook) <https://doi.org/10.1007/978-3-030-33099-6> https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-030-33099-6_13

ZHU, J., & LIU, W. (2020). A tale of two databases: the use of Web of Science and Scopus in academic papers. *Scientometrics*, 123(1), 321-335.

ZUIDERWIJK, A., SHINDE, R., JENG, W. (2020). What drives and inhibits researchers to share and use open research data? A systematic literature review to analyze factors influencing open research data adoption. *PloS one*, 15(9), e0239283.

Konsultuojančiųjų dėstytojų vardas, pavardė	Mokslo laipsnis	Svarbiausieji darbai mokslo kryptyje (šakoje) paskelbti per pastaruosius 5 metus
Marija Stonkienė	Doc. dr.	JANIŪNIENĖ Erika; STONKIENĖ Marija; ŠUPA, Maryja. Information behaviour of students inspired by lecturers' feedback // Educational research and evaluation. Abingdon: Taylor & Francis Ltd. ISSN 1380-3611. eISSN 1744-4187. 2024, vol. 29, iss. 5-6, p. 231-248. DOI: 10.1080/13803611.2024.2341287.
		STONKIENĖ, Marija. Socialinio verslo įmonės tapatybės kūrimas Lietuvoje = Creating the identity of a Lithuanian social business enterprise // <i>Information & Media</i> . Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla / Vilnius University Press. eISSN 2783-6207. 2023, vol. 95, p. 8–31. DOI: 10.15388/Im.2023.95.62.
		STONKIENĖ, Marija; MAŽYLĖ Jolanta; Janiūnienė, Erika. Legal and ethical aspects of social media user provision of information to the public regulation: the view of media regulatory and self-regulatory bodies in Lithuania // <i>Media studies and applied ethics</i> . Niš: University of Niš. ISSN 2683-5355. 2022, vol. 3, no. 1, p. 115–126. DOI: 10.46630/msae.1.2022.08.
		MAŽYLĖ, Jolanta; STONKIENĖ, Marija. The ethical dimension of journalistic professionalism: views of Lithuanian journalists // <i>Media studies and applied ethics</i> . Niš: Faculty of Philosophy, University of Niš. ISSN 2683-5355. 2021, vol. 2, no. 2, p. 7–18. DOI: 10.46630/msae.2.2021.01.

		<p>STONKIENĖ, Marija. Intelektinės nuosavybės teisės kūrybinėje muziejų veikloje // <i>Modernaus muziejaus veiklos gairės</i> / Sudarytojas Arūnas Puškorius. Vilnius: Akademikai, 2020. ISBN 9786099607146. p. 124–147. (Muziejininkystės studijos, ISSN 2351-5104; t. 5).</p>
		<p>JANIŪNIENĖ, Erika, STONKIENĖ Marija. University teachers training during COVID19: knowledge sharing behaviour in a community of practice at Vilnius university (2020). <i>13th International Conference of Education, Research and Innovation: Conference Proceedings 9th-10th November 2020</i>, p. 2656–2664, ISBN 978-84-09-24232-0.</p>
		<p>STONKIENĖ, Marija, JANIŪNIENĖ, Erika (2020). Tinklaidės neformaliajame mokymesi: socialinių medijų naudojimas asmeninės mokymosi aplinkos, asmeninio mokymosi tinklo kūrimui. <i>Informacijos mokslai</i>, 88, p. 46–65.</p>
<p>Renata Matkevičienė</p>	<p>Prof. dr.</p>	<p>MATKEVIČIENĖ, Renata. NGOs as catalysts for societal resilience: examining their role and impact during risk situations // <i>Non-profit organisations. Vol. 4: Structures, models and technology</i> / Edited by Alkis Thrassou, Demetris Vrontis, Leonidas Efthymiou, Yaakov Weber, S. M. Riad Shams, Evangelos Tsoukatos. Cham: Palgrave Macmillan, 2024, chapter 6. ISBN 9783031625374. eISBN 9783031625381. p. 123-148. (Palgrave studies in cross-disciplinary business research, in association with EuroMed Academy of Business, ISSN 2523-8167, eISSN 2523-8175). DOI: 10.1007/978-3-031-62538-1_6</p> <p>MATKEVIČIENĖ, Renata. NGOs as catalysts for societal resilience: examining their role and impact during risk situations // <i>Non-profit organisations. Vol. 4: Structures, models and technology</i> / Edited by Alkis Thrassou, Demetris Vrontis, Leonidas Efthymiou, Yaakov Weber, S. M. Riad Shams, Evangelos Tsoukatos. Cham: Palgrave Macmillan, 2024, chapter 6. ISBN 9783031625374. eISBN 9783031625381. p. 123-148. (Palgrave studies in cross-disciplinary business research, in association with EuroMed Academy of Business, ISSN 2523-8167, eISSN 2523-8175). DOI: 10.1007/978-3-031-62538-1_6</p>

KAIM, Arielle; GEVA, Kristina; SIMANTOV, Maya; SCHOLDER, Naomi; KIMHI, Shaul; BANKAUSKAITĖ, Dalia; BARAN, Maria; BARAN, Tomasz; GOSCIUG, Anatolie; ESHEL, Yohannan; DUMBADZE, Salome; GABASHVILI, Manana; JIGLOU, George; KANIASTY, Krzysztof; KOUBOVA, Alice; MARCIANO, Hadas; MATKEVIČIENĖ, Renata; MATICHESKU, Marius; TEPERIK, Dmitri; ADINI, Bruria. Mapping societal resilience across eight European nations in the context of multifaceted associations with global indices: An ecological study // International journal of disaster risk reduction. Amsterdam : Elsevier BV. eISSN 2212-4209. 2024, vol. 108, art. no. 104562, p. [1-24]. DOI: 10.1016/j.ijdr.2024.104562.

KAIM, Arielle; GEVA, Kristina; SIMANTOV, Maya; SCHOLDER, Naomi; KIMHI, Shaul; BANKAUSKAITĖ, Dalia; BARAN, Maria; BARAN, Tomasz; GOSCIUG, Anatolie; ESHEL, Yohannan; DUMBADZE, Salome; GABASHVILI, Manana; JIGLOU, George; KANIASTY, Krzysztof; KOUBOVA, Alice; MARCIANO, Hadas; MATKEVIČIENĖ, Renata; MATICHESKU, Marius; TEPERIK, Dmitri; ADINI, Bruria. From compassion to controversy: Unraveling the impact of societal resilience on the tapestry of attitudes towards Ukrainian refugees // International journal of disaster risk reduction. Amsterdam: Elsevier. eISSN 2212-4209. 2024, vol. 105, art. no. 104326, p. [1-42]. DOI: 10.1016/j.ijdr.2024.104326.

KIMHI, Shaul; KAIM, Arielle; BANKAUSKAITĖ, Dalia; BARAN, Maria; BARAN, Tomasz; ESHEL, Yohannan; DUMBADZE, Salome; GABASHVILI, Manana; KANIASTY, Krzysztof; KOUBOVA, Alice; MARCIANO, Hadas; MATKEVIČIENĖ, Renata; TEPERIK, Dmitri; ADINI, Bruria. A full-scale Russian invasion of Ukraine in 2022: Resilience and coping within and beyond Ukraine // Applied psychology: health and well-being: War in Europe, again? Adversity, coping, and resilience. Hoboken: Wiley. ISSN 1758-0846. eISSN 1758-0854. 2024, vol. 16, iss. 3, p. 1005-1023. DOI: 10.1111/aphw.12466.

KIMHI, Shaul; KAIM, Arielle; BANKAUSKAITĖ, Dalia; BARAN, Maria; BARAN, Tomasz; ESHEL, Yohannan; DUMBADZE, Salome; GABASHVILI, Manana; KANAISTY, Krzysztof; KOUBOVA Alice; MARCIANO Hadas; MATKEVIČIENĖ, Renata; TEPERIK, Dmitri; ADINI, Bruria A full-scale Russian invasion of Ukraine in 2022: Resilience and coping within and beyond Ukraine // *Applied psychology: health and well-being*. Hoboken : Wiley. ISSN 1758-0846. eISSN 1758-0854. 2023, first published online, p. [1–19]. DOI: 10.1111/aphw.12466.

MATKEVIČIENĖ, Renata; JAKUČIONIENĖ, Lina. Communication professionals as social change agents in times of crisis: how pandemic situation has changed initiatives in CSR and sustainability // *Corporate social responsibility in a dynamic global environment: sustainable management in challenging times* / Editors: Irene Guia Arraiano, Belén Díaz, Mara Del Baldo, René Schmidpeter, Samuel O. Idowu. Cham: Springer, 2023. ISBN 9783031246463. eISBN 9783031246470. p. 365–380. (CSR, sustainability, ethics & governance, ISSN 2196-7075, eISSN 2196-7083). DOI: 10.1007/978-3-031-24647-0_19.

DĀVIDSONE, Agnese; MATKEVIČIENĖ, Renata; TELYČĒNAITĒ, Austē; SILKANE, Vineta; JURĀNE BRĒMANE, Anžela. Social simulation transfer to online: Pedagogical reflections on teaching presence // *Remote learning in times of pandemic: issues, implications and best practice* / edited by Linda Daniela and Anna Visvizi. London : Routledge, 2021, chapter no. 4. ISBN 9780367765705. eISBN 9781003167594. p. 74–89.

DĀVIDSONE, Agnese; SEPPEL, Külliki; TELYČĒNAITĒ, Austē; MATKEVIČIENĖ, Renata; UIBU, Marko; SILKĀNE, Vineta; JURĀNE-BRĒMANE, Anžela; ALLAJE, Ōne. Exploring students' perceptions on acquisition of transversal skills during an online social simulation // *Human, technologies and quality of education, 2021 = Cilvēks, tehnoloģijas un izglītības kvalitāte, 2021* / Editor Linda Daniela. Rīga : University

		of Latvia, 2021. ISBN 9789934187353. p. 727–738. DOI: 10.22364/htqe.2021.57.
Erika Janiūnienė	Doc. dr.	JANIŪNIENĖ Erika; STONKIENĖ Marija; ŠUPA, Maryja. Information behaviour of students inspired by lecturers' feedback // Educational research and evaluation. Abingdon: Taylor & Francis Ltd. ISSN 1380-3611. eISSN 1744-4187. 2024, vol. 29, iss. 5-6, p. 231-248. DOI: 10.1080/13803611.2024.2341287
		JANIŪNIENĖ, Erika, STONKIENĖ Marija. University teachers training during COVID19: knowledge sharing behaviour in a community of practice at Vilnius University (2020). <i>13th International Conference of Education, Research and Innovation: Conference Proceedings 9th-10th November 2020</i> , p. 2656–2664, ISBN 978-84-09-24232-0
		STONKIENĖ, Marija; JANIŪNIENĖ, Erika. Tinklaidės neformaliajame mokymesi: socialinių medijų naudojimas asmeninės mokymosi aplinkos, asmeninio mokymosi tinklo kūrimui = Podcasts for nonformal learning: using social media for creating personal learning environments, personal learning networks // <i>Informacijos mokslai</i> . Vilnius : Vilniaus universiteto leidykla. 2020, t. 88, p. 46–65. ISSN 1392-0561. eISSN 1392-1487. DOI: 10.15388/Im.2020.88.31 .

Patvirtinta Socialinių mokslų srities Komunikacijos ir informacijos krypties Doktorantūros komitete 2024 m. gruodžio 16d., protokolo Nr. (7.17 E) 15600-KT-646

Komiteto pirmininkė prof. dr. Aušra Navickienė